

transparent.

Trots att jordpigmenten skyddar bindemedlet i färgen sker en långsam nedbrytning av färgen utomhus. När färgen efter ett antal år (ca 5-20 år) mattats av, är det dags att tvätta rent och måla på ett nytt färglager.

En äggoljetempera som är blandad och målad med material och efter instruktioner från Av jord flagar eller spricker inte.

fläckar

En opolerad målad färgyta på t.ex. en lumppappsvägg kan fläckas på samma sätt som en tapet, det är dock lättare att tvätta bort fläckar på en sådan yta. Små streck och fläckar kan du i vissa fall få bort med suddgummi eller genom att slipa lätt med ett fint slippapper. Annars tvättar du försiktigt rent fläckar med en blöt svamp med lite diskmedel. När du tvättar med svampen kan det hända att du samtidigt polerar ytan något. Tvätta därför också lite runtom fläcken så att en eventuell högre glans inte blir så tydlig. En polerad yta är lättare att torka av.

svårare skador

Det är svårt att bättra en skada på en målad yta som målades för några

år sedan eftersom jordpigmentens kulörer förändras lite eftersom pigmentet aldrig bryts på samma ställe i pigmentbrottet. Om du vill vara säkrare på att kunna bättra en målad yta ska du när du köper färgen köpa en extra påse så att du vet att du får exakt samma kulör.

Svårare skador på färgytan kan slipas ned så att repan eller hacket försvinner. Måla sedan om med exakt samma recept och pigment som ytan är målad med.

Tänk på att kulören på färgen ändras vid oxidationen, så även om det ser fel ut när du målar, rättar det oftast till sig efter att färgen oxiderat. Ta en svamp och sudd ut mot kanterna. Om skadan gått så djupt att du måste slipa bort grundfärgen också, måste du grundmåla fläcken först. Om skadan är stor, är det bättre att måla om hela ytan.

läs mer

Är du nyfiken på mer om denna färg och vill få lite tips för färgsättning kan du läsa om det och mycket mer i JORDENS FÄRG - om jordpigment i äggoljetempera. Du kan även titta på www.avjord.se för mer information om vårt övriga utbud, som t.ex. färgsättning, färgkurser, föredrag o.s.v.

av jord.

T: 0585-241 37
H: www.avjord.se
E: info@avjord.se

hjälpredan

hur du gör en äggoljetempera av färg i påse, hur du målar för att få ett lyckat resultat och hur du underhåller färgytan.

1 färg i påse ger ca 1 liter färdig färg och täcker ca 9 m² i det första färglagret, (färg i påse grundfärg) 15 m² i det andra färglagret och 25 m² i det tredje färglagret.

dagen före

Häll upp 5 deciliter vatten i en mixervänlig burk med lock. Häll sedan i hela innehållet i färg i påse. Denna pigmentpasta låter du stå i ett dygn med lock på. Färgen blir då fylligare och jämnare.

dagen du målar

Mixa först pigmentpastan som du gjorde dagen före med mixerstav. Mixa sedan ihop en fyllig äggolja av ägg och linolja enligt receptet på färg i påse i en annan behållare, i ca två minuter.

Blanda sedan ihop den angivna mängden äggolja med pigmentpastan till en jämn målarfärg. Äggoljetemperan är färdig att måla upp!

färskvara

Äggoljetempera är en färskvara som ska målas upp samma dag som du

blandar den. Om det ändå blir färg över måste den användas senast dagen efter du blandat den. Förvara den då i en burk med lock i kylskåp.

Pigmentpastan kan däremot stå längre än ett dygn (1-4 månader) om burken är ren och tät, så länge du inte blandat den med äggolja.

måla

Måla med pensel för att lättast komma igång att måla med äggoljetempera. Optimal rumstemperatur att måla i är svalt, ca 15-18° C. Måla med lätt hand, måla inte på samma ställe för länge och gå inte tillbaka med penseln till en redan målad yta.

Vattnet i färgen dunstar nämligen mycket fort och vattnet är till för att göra färgen målningsbar. Så om det mesta av vattnet redan har dunstat där du stryker kan ägget och linoljan separera vilket ger fula fläckar. Om detta skulle uppstå när du målar kan du doppa penseln i lite vatten och jämna till genom att stryka lätt över området.

Det ska gå som en dans att måla med äggoljetempera. Om det känns trögt ska du späda ut färgen med mer vatten.

späda färgen

Om färgen känns trög att måla med när du t.ex. målar på ett mer absorberande underlag, som mjukt trä eller lump-papp ska du späda färgen med vatten. Prova först med 1 dl vatten till 1 liter färg. Späd sedan med mer vatten om det behövs.

Om du ska måla vid olika tillfällen ska du se till att späda med lika mycket vatten vid varje tillfälle. Det kan nämligen bli olika nyanser annars.

oxidation

För att färgen ska oxidera (torka) så snabbt som möjligt måste det vara god ventilation, mellan 15-25° C, ljus och inte för fuktigt. Sörj för ännu bättre ventilation, temperatur och ljus om det efter 2-3 dagar luktar mycket linolja eller om färgytan kritar av sig mycket efter 3-6 dagar (när du stryker lätt med ett finger färgar ytan av sig). Färgen oxiderar även i lägre temperaturer ned till minimum 5° C, men tar längre tid. Om färgen utsätts för minusgrader kan oxidationsprocessen upphöra helt och färglagret därmed bli förstört.

Oxidationsprocessen kan delas in i tre faser. Den första fasen är när vattnet i färgen dunstar, vilket normalt tar några minuter. Efter denna fas är färgen kladdfri och något mörkare än vid påstrykningen och

färgytan kritar fortfarande.

Den andra fasen av oxidationen är färdig efter ca 1/2-6 dagar vid normala oxidationsförhållanden, beroende på vilka pigment färgen innehåller. När denna fas är över upphör kritningen.

Den tredje fasen av oxidationen gör färgen starkare och hårdare och är färdig efter ca 1-4 månader.

tre strykningar

För bästa resultat ska du måla tre lager; ett lager med grundfärg i påse och två lager med den nyans du valt. Grundfärg i påse ska du använda vid alla tillfällen utom när du vill lasera på trä. Grundfärgen fäster bra på alla underlag, täcker bra, gör att nästa färglager inte kritar när färgen oxiderat färdigt, oxiderar snabbt och har en neutral nyans som är lätt att måla över med vilken nyans du än väljer till färdigstrykningarna.

Låt första lagret oxidera i ca 1/2-1 dag och andra lagret i ca 1-4 dagar innan du fortsätter med nästa lager. Det går att måla efter bara några timmar efter förra strykningen, men ju kortare tid från förra strykningen desto mer målningsvana krävs mer färg går åt.

Om du känner dig osäker ska du vänta med att måla nästa lager tills det kritar mindre (se oxidation). Låt det första lagret oxidera minst 1 dag

och andra ca 3-5 dagar.

underlag

Äggoljetempera av färg i påse kan du måla på alla typer av underlag, t.ex. trä, papp, tapet, tyg, puts, lerputs, betong, sten, metall etc. Hur tålig ytan blir och hur bra äggoljetemperan sitter beror bl.a. på hur poröst underlaget är och därmed hur mycket färgen kan tränga in i underlaget. Ju mer absorption desto bättre sitter färgen.

Är ytan du ska måla på smutsig ska du först tvätta rent den, använd såpa och ammoniak om ytan är mycket smutsig (ca 2 cl ammoniak och 2 cl såpa till 10 liter vatten).

trämålning

Om du målar på nytt trä kan du måla direkt på träet som det är eller blöta träet med vatten innan du målar för att få en bättre absorption av färgen. Använd då pensel, svamp eller spruta.

Är träet du ska måla på redan målat ska du först skrapa bort så mycket du vill och orkar ta bort, men åtminstone det som sitter löst. Ta hand om färgskrapet och lämna in till en miljöstation. Slipa efter skrapningen. Vid både skrapning och vid slipning, om det finns kvar gamla färglager, ska du använda skyddskläder, ögon- och andningsskydd och duscha efteråt då slip-

dammet kan innehålla tungmetaller och andra farliga ämnen.

Låt färgen oxidera några extra dagar efter den första strykningen och slipa sedan med ett fint slippapper för att få bort ojämnheter. Gör likadant efter den andra strykningen om du vill framhäva träådringen.

För att få en blankare och mer slittålig yta kan du polera upp ytan med en rotfruktsborste när färgen har oxiderat (se oxidation).

utomhusmålning

När du ska måla utomhus kan du välja att måla med en äggoljetempera med tjära i för att skydda mot röta. Följ receptet men byt ut linoljan mot tjärolja från Av jord. Det är en blandning av rå kallpressad linolja och fin dalbränd trätjära.

tvätta penseln

Rengöringen av redskap ska ske direkt efter målningen så att inte färgen torkar in. Gör rent penseln med olivolje-tvål som gör att penselns naturborst behåller sin spänst. Var noggrann! Andra redskap kan diskas rent med diskmedel.

den färdiga ytan

En riktigt utförd målning inomhus håller i hundratals år. Med tiden blir färgen glansig som siden och mer

Kontakta oss när du behöver hjälp med färgen! Telefonid: månd-fred 9-17. Välkommen att höra av dig med dina frågor!